

Vedlegg B: FPV-flyging (First Person View)

Dette vedlegget gir en detaljert gjennomgang av FPV-flyging – hva det er, hva regelverket sier, og hva vi som arrangører må passe på. For den korte oppsummeringen, se avsnittet «FPV og observatørkrav» i hovedkapittelet om droneflyging.

Se disclaimeren i hovedkapittelet om droneflyging. Informasjonen er oppdatert per februar 2026.

Hva er FPV-flyging?

FPV står for First Person View og betyr at piloten ser gjennom dronens kamera via spesialbriller eller en skjerm, i stedet for å se direkte på dronen med egne øyne. Teknikken gir mulighet for spektakulære, dynamiske bilder som ikke er mulig å oppnå med vanlig droneflyging – og den brukes stadig mer i profesjonell produksjon, musikkvideoer og arrangementsdokumentasjon.

Men FPV innebærer også en viktig forskjell fra vanlig droneflyging: Piloten har ikke selv visuell kontakt med dronen. Det betyr at et av de mest grunnleggende sikkerhetskravene i droneforskriften – at piloten alltid skal kunne se dronen (VLOS, Visual Line of Sight) – ikke kan oppfylles av piloten alene.

Krav til observatør

Fordi piloten ikke kan opprettholde visuell kontakt med dronen under FPV-flyging, krever regelverket at det alltid er en **dedikert observatør** til stede. Observatøren er ikke en frivillig ekstra sikkerhetsfunksjon – det er en lovpålagt del av operasjonen.

Observatørens rolle og ansvar:

Observatøren skal stå fysisk ved siden av piloten og til enhver tid ha direkte, uassistert visuell kontakt med dronen. Vedkommende skal overvåke flygebanen og luftrommet rundt dronen, og kunne instruere piloten om umiddelbar landing hvis det oppstår fare. Kommunikasjonen mellom pilot og observatør må fungere effektivt under hele operasjonen – observatøren er pilotens «øyne» og har et selvstendig sikkerhetsansvar.

Det holder ikke at observatøren bare «følger med» – vedkommende skal aktivt bistå piloten og ha mulighet til å gripe inn hvis noe skjer. Observatøren bør ha kunnskap om droneoperasjoner og forstå operasjonens rammer, risikoer og nødprosedyrer.

FPV i de ulike kategoriene

FPV-flyging reguleres ulikt avhengig av hvilken operasjonskategori dronen opereres i:

I åpen kategori (A1/A3): FPV er tillatt så lenge en kvalifisert observatør er til stede ved pilotens side. Det finnes ett unntak: I underkategori A1 med «follow-me»-modus (dronen følger piloten automatisk) kan det flys uten observatør, men da maksimalt 50 meter fra piloten. For arrangementskontekst er dette unntaket sjelden relevant.

I spesifikk kategori med STS-01: FPV er normalt ikke mulig under STS-01. Dette standardscenarioet – som gjelder flyging innenfor visuell siktlinje over befolkede områder – krever at piloten selv opprettholder VLOS. En observatør kan ikke erstatte dette kravet under STS-01. Se Vedlegg A for mer om standardscenarioene.

I spesifikk kategori med STS-02: FPV kan være mulig med bruk av observatør, ettersom STS-02 allerede forutsetter bruk av observatører for BVLOS-operasjoner (flyging utenfor visuell siktlinje). Operatøren må likevel dokumentere at FPV-bruk er dekket av erklæringen. Se Vedlegg A for mer om standardscenarioene.

Med individuell driftstillatelse: Hvis operatøren har en individuell driftstillatelse fra Luftfartstilsynet (ikke STS), må FPV-bruk være eksplisitt dekket i tillatelsen. Be om å se dokumentasjon på dette – det at operatøren har en driftstillatelse betyr ikke automatisk at den dekker FPV.

Hva skal vi spørre om?

Når en droneoperatør planlegger å bruke FPV på arrangementet vårt, bør vi stille følgende spørsmål:

- Er FPV-bruk dekket av tillatelsen eller erklæringen din?
- Hvem er observatør, og hvilken kompetanse har vedkommende?
- Hvordan sikres kommunikasjonen mellom pilot og observatør under hele operasjonen?
- Hva er prosedyren hvis observatøren ser fare – hvordan stoppes flygingen umiddelbart?
- Har observatøren oversikt over arrangementsområdet og no-fly-sonene?

Vær skeptisk til operatører som planlegger FPV uten å kunne navngi observatøren eller beskrive kommunikasjonsprosedyren mellom pilot og observatør. En seriøs operatør vil ha dette dokumentert og avklart på forhånd.

Oppsummert: hva betyr FPV for oss som arrangør?

FPV gir fantastiske muligheter for kreativ filming og kan tilføre arrangementet vårt spektakulære bilder. Men det krever ekstra koordinering og sikkerhetstiltak sammenlignet med vanlig droneflyging.

Det viktigste vi skal huske er at observatørkravet er absolutt – FPV uten observatør er aldri lovlig i de situasjonene som er relevante for arrangementer. Vi bør alltid be om å se dokumentasjon på at FPV er dekket av operatørens tillatelse, og vi bør vite hvem observatøren er og hvordan kommunikasjonen mellom pilot og observatør fungerer.

Hvis vi er usikre på om operatøren har det som trengs, er det bedre å stille ett spørsmål for mye enn ett for lite. En profesjonell operatør vil sette pris på at vi tar sikkerheten på alvor.

Se også hovedkapittelet om droneflyging og Vedlegg C: Sjekkliste – Godkjenning av droneoperatør for en komplett oversikt over hva vi bør sjekke.